

Poštovani i dragi profesore Babić, na svemu Vam od srca hvala! Vašim odlaskom Sveučilište u Zagrebu i svi vaši poštovatelji izgubili su ne samo cijenjenoga i uglednoga profesora, profesora svjetskoga glasa, nego i dragoga i nezaboravnoga prijatelja.

Dragi i cijenjeni profesore Babić, bila Vam laka hrvatska zemlja! Čuvao Vas Dragi Bog!

Damir Boras

NAPUSTILA NAS JE VELIKA JEZIKOSLOVNA OSOBNOST

Na svakom području ljudskog djelovanja razlikuju se dvije skupine osobnosti. Jedna, mnogobrojnija, poznata je osobama koje djeluju na tom području. Samo nekima uspijeva se nametnuti, ne samo svojom stručnom ili znanstvenom djelatnošću, već i najširoj javnosti stavovima koji ih čine opće poznatim i priznatim. Jedna takva osobnost bio je akademik Stjepan Babić.

Prisjećam se svoje suradnje s akademikom S. Babićem. Velika je čast tehničaru, zaljubljeniku u hrvatski jezik i stvaratelju hrvatskog strukovnog nazivlja da je u prigodi pridružiti se svojim prilogom obilježavanju trajnog odlaska tako velike osobnosti.

Ne vodim dnevnik. Ipak postoje godine koje se pamte. Jedna od njih je 1967. Zbog Deklaracije o hrvatskom jeziku. No, i povijesne sjednice jedne od Komisija Jugoslovenskog zavoda za standardizaciju. Sada imamo Hrvatski zavod za norme. Uspjelo se dogovoriti da će se sjednica odgovarajućega odbora JUS-a, povezanog s područjem ispitivanja plastike, održati u Zagrebu. Kao mladi asistent uvjerio sam rukovodstvo tadašnje Visoke tehničke škole, sada sastavnice Fakulteta strojarstva i brodogradnje, da bude domaćinom skupa. Raspravljalo se tada o standardu (sada norma) posvećenom nazivlju ispitivanja svojstava plastike.

Tko su bili među ostalim sudionicima sjednice? Tada vodeći hrvatski jezikoslovac, akademik Ljudevit Jonke i docent, kasnije akademik Stjepan Babić. Poslije sjednice nazvao je ugledni profesor s Mašinskog fakulteta u Beogradu moga *šefa*, glasovitog jezikoslovca među stručnjacima, prof. Niku Maleševiću: „Pa što je zapeo onaj asistent da hoće *dopušteno* i tvrdi da je *dozvoljeno* rusizam.“ Na sjednici se tražilo uvođenje naziva *pokazivalo* umjesto *pokazivača* itd.

Što je značilo tehničarima da im pomažu u radu na terminologiji tako ugledni jezikoslovci, ne treba posebno naglašavati.

Neka bude dopušteno ovom zgodom pridodati da su i poslije u rad na standardima (do osnivanja Hrvatskog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo), a kasnije normama, trajno bili uključeni jezikoslovci, osobito stručnjaci iz današnjeg Instituta za

hrvatski jezik. Ta je suradnja raznovrsna. Na nekim nazivima trenira se purizam, na drugima prolazi *croglich*.

Akademik S. Babić pozvao me je da budem drugi recenzent, uz njega, Terminološkog priručnika, autorice Milice Mihaljević (1998.) te da budem član Povjerenstva za izbor riječi godine u prvom sazivu.

Treba stalno ponavljati. Iskustvo uči: stručnjak je uvijek u prednosti pri stvaranju novih hrvatskih riječi. Razumije sadržaj riječi. Jezikoslovac treba motriti je li rješenje sukladno pravilima hrvatskoga standardnog jezika. Pri tom je nedvojbena stvar, treba upotrijebiti uvijek hrvatski naziv, uz uvjet da on jasno i jednoznačno određuje značenje tog pojma, što je *supletivni* pristup (M. Mihaljević). Nitko ne može, pa ni jezikoslovci, u stručnom jeziku sve izraziti riječima koje nam se čine da su hrvatske.

Velika je povlastica da se smjelo napisati kratko sjećanje na suradnju s tako istaknutim jezikoslovcem i javno priznatom osobnošću kakav je bio akademik Stjepan Babić

Igor Čatić

NAPUSTIO NAS JE PROFESOR STJEPAN BABIĆ

 rofesor Stjepan Babić napustio nas je u svojoj 96. godini života kao jedan od najplodnijih hrvatskih jezikoslovaca i kao jedan od naših najvažnijih gramatičara.¹ Pripadao je krugu jezikoslovaca koji su u drugoj polovici XX. stoljeća najviše pridonijeli opisu i normiranju hrvatskoga književnoga jezika, i to na pravopisnoj, gramatičkoj i leksičkoj razini. Objavio je više od 1000 bibliografskih jedinica, od čega dvadesetak knjiga s više izdanja. Za svoj rad primio je niz nagrada i priznanja. Vjerojatno svoj najveći doprinos kulturi i standardizaciji hrvatskoga književnoga jezika dao je kroz časopis Jezik kojemu je bio glavnim urednikom više od 40 godina, od 1963. do 2005.

Iako je istraživao i opisivao najviše suvremeni hrvatski jezik, rezultati njegova bavljenja drugim područjima nisu manje bitni. Okvirno bih spomenuo njegov inovativni pristup periodizaciji hrvatske književnojezične povijesti, njegovo uvođenje pojma nepostojanoga *e* u hrvatsko jezikoslovlje i njegovo definiranje pojma *hrvatski književni jezik* na način na koji se to u našem jezikoslovlju u dano doba, početkom 70-ih, nije činilo, a bilo je nužno i potrebno. Takvim je svojim radovima Babić i na teorijskoj razini bitno unaprijedio kroatističku struku.

¹ Oproštajni govor na pokopu Stjepana Babića, 2. rujna 2021. na Mirogoju.